

Conclusies van de Coördinatie Commissie voor
Europese Integratie- en Associatieproblemen
17 november 1969

De Coördinatie Commissie wijdde een bespreking aan de voorbereiding van de topconferentie van de Zes op 1 en 2 december 1969, zulks aan de hand van een nota van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (aan de Ministerraad toegezonden op 5 november j.l.).

De Coördinatie Commissie constateerde dat de nota, met de grote lijnen waarvan men kon instemmen, inmiddels enigszins door de ontwikkelingen is achterhaald. Met name komt in de nota van Buitenlandse Zaken niet tot uiting, dat de laatste evaluaties van het door Frankrijk in te nemen standpunt minder pessimistisch zijn ten aanzien van een mogelijke overeenstemming over een datum, waarop de toetredingsonderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk zouden kunnen worden geopend. De Franse tactiek is te dien aanzien in de laatste tijd wel iets veranderd, al blijft het onzeker of Frankrijk deze onderhandelingen ook werkelijk wil laten slagen, danwel hen slechts wil benutten om op andere terreinen zoveel mogelijk concessies van de overige vijf partners los te krijgen. De mogelijkheid moet zelfs niet worden uitgesloten, dat de Franse President in het kader van een door hem te presenteren "Europees plan", zelf met de suggestie van een datum zal komen. De andere mogelijkheid is, dat hij in het geheel geen datum zal willen accepteren, doch hiermee zou hij een mislukking van de conferentie riskeren; de kans dat hij onder de druk van de Vijf een datum zou willen aanvaarden, moet gering worden geacht. In elk geval kan men er van uitgaan, dat Frankrijk twee prealabele voorwaarden zal stellen voor de opening van de onderhandelingen: de voltooiing van de landbouwfinanciering en overeenstemming tussen de Zes over de voorwaarden voor de toetreding.

datum ?

In het licht van bovenstaande evaluatie, behoeft de eerste zorg van Nederland wellicht niet meer gericht te zijn op het verkrijgen van een datum voor de toetredingsonderhandelingen. Andere aspecten treden dan meer naar voren, waaronder in het bijzonder de versterking van de Gemeenschappen (zowel institutioneel als materieel, het laatste met name betrekking hebbend op de economische en monetaire samenwerking) en op de procedure ten aanzien van de EFTA-neutralen.

Verschillende leden van de Coördinatie Commissie, hoewel instemmend met deze analyse, gaven uiting aan de vrees, dat de vaststelling van een vaste datum voor de opening der onderhandelingen de Vijf zal bloot stellen aan een onweerstaanbare druk van Franse zijde om vóór die datum op diverse terreinen concessies te doen - concessies die wellicht per saldo het de Engelsen nog

moelijker, zo niet onmogelijk zullen maken om toe te treden. Op de datum zou derhalve niet teveel geïnsisteerd moeten worden. Hiertegenover werd gesteld, dat de vaststelling van de datum in de voorbereidende lunchgesprekken van de Ministers van Buitenlandse Zaken nu eenmaal gesteld is als een zaak van hoogste politieke prioriteit, en dat het achterwege laten van een datum de Vijf bepaald niet zal vrijwaren voor maximale druk van Frankrijk. De datum heeft dan nog het voordeel dat daarna de Franse druk zal verminderen. Daar Frankrijk ook zelf moeilijk een eenmaal vastgestelde datum zal willen negeren, betekent zulk een termijnafspraken dat er óók druk op Frankrijk wordt uitgeoefend.

Wat betreft de versterking der Gemeenschappen bestond er overeenstemming over, dat Nederland dient mee te werken aan het tot stand komen van een nieuwe politieke impuls ter topconferentie. De rechtstreekse verkiezingen, de uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement en de terugkeer naar meerderheidsprocedures in de Raad komen daarbij voor vermelding in aanmerking. Vooral op het laatste werd in de Coördinatie Commissie de aandacht gevestigd, gezien bv. de moeilijkheden die bestaan op een terrein als de handelspolitiek zolang de besluitvorming gebonden blijft aan een de facto unanimitetsvereiste. De Coördinatie Commissie constateerde voorts, dat de Raad voor Europese Zaken zich te zijner tijd zou dienen uit te spreken over de vraag hoever Nederland bereid is te gaan bij de coördinatie van de economische en monetaire politiek, en met name de aanvaarding van het plan-Barre. De Nederlandse positie bij de eerste voorbereidende gesprekken over het plan-Barre heeft zich gekenmerkt door een geringe mate van enthousiasme. De Raad voor Europese Zaken zou reeds nu kunnen vaststellen welke (algemeen geformuleerde) verplichtingen Nederland op de Topconferentie kan aanvaarden ten aanzien van de samenwerking op het gebied van de economische en monetaire politiek.

Wat betreft de positie van de neutrale EFTA-landen die een associatie-aanvraag hebben ingediend oordeelde de Coördinatie Commissie dat bij de onderhandelingen prioriteit behoort te worden verleend aan de toetredingskandidaten, zonder dat dit in de weg hoeft te staan aan tussentijdse contacten, of zelfs het begin van onderhandelingen, met de associatiekandidaten. De meeste hunner (behalve Oostenrijk) zullen trouwens prefereren een verdrag af te sluiten met een Gemeenschap van de Tien. Welke pragmatische regeling ook getroffen wordt, in elk geval moet worden hermeden, dat de afsluiting der toetredingsonderhandeling of de toetreding zelf zouden dienen te wachten op de voltooiing der associatieonderhandelingen of de inwerkingtreding van de associaties.

Tenslotte werden, vooruitlopend op de discussie in de Coördinatie Commissie van 18 september, enkele opmerkingen gemaakt over de landbouwfinanciering - een onderwerp dat uiteraard op de Topconferentie een belangrijke rol zal spelen. De vertegenwoordiger van het Ministerie van Landbouw en Visserij maakte bezwaar tegen de passage op pag. 5 van de nota van Buitenlandse Zaken over de Topconferentie, waarin een voorkeur wordt uitgesproken voor een voorlopige financieringsregeling, geldig tot aan de toetreding van nieuwe leden. Alleen een definitieve regeling, die uiteraard aan bepaalde voorwaarden moet voldoen, komt z.i. in aanmerking. Voorts werd opgemerkt/van Nederlandse zijde wel voorzichtigheid moet worden betracht ten aanzien van de gedachte om, bij gebrek aan tijd, slechts enkele grote beginselen van de landbouwfinanciering te aanvaarden, waaronder dan met name de gemeenschappelijke (financiële) solidariteit en de gemeenschapspreferentie. Ongeclausuleerde aanvaarding van deze uitgangspunten zou onverstandig zijn, aangezien er daaruit moeilijkheden zouden kunnen voortvloeien, wanneer Nederland bepaalde structuur- of sociale uitgaven niet communautair zou wensen te financieren of wanneer wij aandacht zouden vragen voor de handelspolitieke betrekkingen met derde landen.

Aan het einde van de vergadering besteedde de Coördinatie Commissie nog aandacht aan de voorbereiding van de Sociale Raad van 24 en 25 november 1969. Op alle punten bestond overeenstemming en het leek niet noodzakelijk deze materie aan de Raad voor Europese Zaken voor te leggen.

DGES, 17 november 1969.

/dat